

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/80/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123207018
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7123207018.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa E. Y., nar. XX.X.XXXX, štátna príslušnosť Slovenská republika, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny R. X. Y., pracovisko D., Slovenská republika, dieťa rodičov: matky- tej ktorá porušuje právo - F. P., nar. X.X.XXXX, štátna príslušnosť Slovenská republika, trvale bytom R. R. Č.. XXXX/X, D., toho času X. R. Č.. XXX, XXX XX J., Slovenská republika, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou AK ZAHRADNIK & Spol., s. r. o., Námestie Mateja Korvína č. 1, 811 07 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 36 854 930 a otca -navrhovateľa - U. Y., nar. X.X.XXXX, štátna príslušnosť Slovenská republika, trvale bytom obec Z., Slovenská republika, toho času: R. H. R. XX-XX R. M. L. X, R. R., N. F., právne zastúpený advokátom Mgr. Pavlom Kissom, Štúrova č.20, 040 01 Košice, Slovenská republika, IČO: 42 095 573, v konaní o návrhu otca na návrat maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení, o odvolaní otca proti uzneseniu Mestského súdu Košice č.k. 12P/40/2023-608 zo dňa 31.8.2023, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje uznesenie.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením rozhodol v znení jeho výrokov tak, že :
  - I. Návrh otca na návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu zamietá.
  - II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
  - III. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s návrhom a listinnými dôkazmi vykonal pojednávanie, na ktorom vypočul matku, ktorá právo porušuje a návrh navrhovateľa, ktorý sa nezúčastnil, prostredníctvom jeho právneho zástupcu. Aplikujúc Čl.I ods.2 Ústavy SR, tiež Čl. I, III, V a XII Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov, detí prijatého v Haagu dňa 25. 10. 1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí SR pod č. 119/2001Z.z. (Dohovor), považoval jednoročnú lehotu na podanie návrhu na nariadenie návratu maloletého v zmysle Článku 12 Dohovoru za dodržanú, keď otec podal návrh na nariadenie návratu v posledný mesiac jej uplynutia dňa 21.4.2023, návrh bol doručený konajúcemu súdu dňa 25.4.2023 a maloletá prišla na Slovensko spolu s matkou dňa 21.5.2022. Vykonaným dokazovaním ďalej súd považoval za preukázané, že R. bolo miestom obvyklého pobytu maloletej od jej narodenia dňa 22.4.2021 do jej príchodu na Slovensko dňa 21.5.2022. Po vykonanom dokazovaní súd nemal za preukázané zatajovanie otcovi informácií o maloletej matkou, ale má jednoznačne za preukázané, že otec nemá autentický záujem o maloletú z hľadiska Článku 13 písm. a/ Dohovoru. V intenciách posudzovania Článku 13 písm. b/ Dohovoru, v danom prípade súd považuje za naplnené aj dôvody aplikácie výnimky na nenariadenie návratu maloletej a to z dôvodu vážneho nebezpečenstva duševnej a fyzickej ujmy s tým, že matka by sa bez rizika zadržania nemohla

vrátiť na územie R. F.. Toto riziko zadržania matky súd považuje za veľmi pravdepodobné ako následok za neoprávnené premiestnenie maloletej ako potvrdzuje aj mailová komunikácia, predložená oboma rodičmi. Vykonaným dokazovaním súd ďalej vyhodnotil ako preukázané, že matka bola osobou, ktorá sa od narodenia maloletej o maloletú osobne starala a zabezpečovala všetky jej potreby. Pričom medzi matkou a dcérou je vytvorené silné citové puto ktorého prerušenie predstavuje vážne nebezpečenstvo duševnej ujmy maloletej, charakterizované znalkyňou ako tesný citový vzťah dieťaťa k matke, ktorý korešponduje s aktuálnym fyzickým vekom dieťaťa a prejavuje sa tiež prirodzene nízkou mierou separácie od matky. Akékoľvek marenie tohto existenčne blízkeho vzájomného citového vzťahu v praxi môže byť - pre maloleté dieťa - traumatické a prinášať rôzne prejavy tzv. neurotizácie a narušenie zdravého vývinu osobnosti - následky môžu byť evidentné doživotne. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že maloletá otca nepozná a nemá k nemu vytvorený žiaden citový vzťah. V C. nemá vytvorené žiadne väzby, je to pre ňu cudzie prostredie a nerozumie anglickému jazyku. Otec zároveň nepreukázal, že je toho času zamestnaný a teda, že má dostatok peňažných prostriedkov na zabezpečenie výživy pre maloletú. Voči otcovi je na území Slovenskej republiky vedených 11 exekučných konaní a mal by nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody a tým aj osobná sloboda otca je vystavená vážnej zákonnej hrozbe, ktorá v prípade jej naplnenia môže znamenať aj to, že starostlivosť o maloletú na území R. po návrate maloletej prevezmú príslušné štátne orgány, nakoľko obaja rodičia budú čeliť zákonným dôsledkom ich činov.

3. Súd prvej inštancie nevydanie rozhodnutia vo veci v šesťtyžňovej lehote podľa § 134 ods. 1 CMP odôvodnil skutočnosťami za ktorých, najprv otec žijúci v R. F. nebol v rozpore s § 127 CMP zastúpený počas celého súdneho konania advokátom a ani neuviedol adresu na doručovanie písomností v Slovenskej republike. Činnosť súdu sťažilo aj to, že otcom pripojené listinné dôkazy k návrhu neboli preložené do slovenského jazyka a súd si zabezpečoval preklad. Ďalším dôvodom ktorý mal podstatný vplyv na dĺžku konania bolo to, že otec sa osobne nezúčastnil na pojednávaní a z tohto dôvodu bolo nutné pojednávanie odročiť, za účelom doplnenia dokazovania.

4. Napokon súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 52 CMP a o trovách konania štátu tak, že trovy dôkazov platí štát, nakoľko v zmysle § 35 CMP je povinný zistiť skutočný stav veci.

5. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým navrhol odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a nariadil návrat maloletého dieťaťa do krajiny jej obvyklého pobytu, ktorou je R. Y. L. a R. F.. Okrem už v konaní uvedených tvrdení, odvolateľ poukázal na § 123 CMP v zmysle ktorého súd v tomto konaní rozhoduje iba o tom, či premiestnenie alebo zadržanie maloletej bolo neoprávnené a či je tu daný niektorí z dôvodov na nenariadenie návratu. Keďže rozhodnutie má byť urýchlené a bezodkladné, nie je účelné v tomto konaní akokoľvek do hĺbky skúmať rodinné, sociálne a iné pomery. Na zistenie týchto skutočností sú tu orgány štátu obvyklého pobytu, ktoré majú bližšie k celej rodine a vedia dôslednejšie a komplexnejšie posúdiť pomery v rodine. Nie je účelom tohto konania dôsledne skúmať pomery, ktoré skúmajú orgány domovského štátu. Podľa odvolateľa súd nemá v tomto prípade možnosť, ale povinnosť nariadiť návrat, keďže návrh bol podaný do jedného roka od neoprávneného premiestnenia a súd mal vydať rozhodnutie do 6 týždňov od začatia konania. Samotné dôvody na nenariadenie návratu podľa Čl 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru je potrebné podľa odvolateľa vykladať reštriktívne, pričom považuje za zrejmé, že s každým nariadením návratu je spojený istý diskomfort, ktorý ale dieťa musí zniesť, v opačnom prípade by došlo k úplnému popretiu účelu konania o nariadenie návratu, keďže každý návrat môže byť spojený s nejakým psychickým diskomfortom a prežívaním zmenenej situácie. Poukázal pri tom v súvislosti s výkladom „vážne nebezpečenstvo“ na rozhodnutie Ústavného súdu SR III.ÚS 132/2018, III. ÚS 93/2018 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 176/2015 z 27. 4. 2015. Uviedol, že ujma a vážne nebezpečenstvo dieťaťu rozhodne nehrozí. Stretávanie sa s dieťaťom bolo v poslednom čase pod dohľadom inštitúcie FairWays, ktorá jednoznačne potvrdila dobrý vzťah s dcérou, ktorý chce ďalej rozvíjať. Z predloženého spisového materiálu vyplýva aj snaha matky úmyselne ho vykresľovať v nepravdivom svetle, napríklad, že je užívateľom drog, alebo, že ho hľadá Interpol a podobne. Nesúhlasí s tým, že u maloletej došlo k zmene obvyklého pobytu zžitím sa s prostredím. Súd prvej inštancie podľa jeho názoru nesprávne určil obvyklý pobyt maloletej. Nestotožňuje sa s tvrdením súdu, že sa zmieril s odchodom maloletej na Slovensko, čoho dôkazom je aj podaný návrh na nariadenie návratu, rovnako tak súdne konania v C., kde súd nariadil návrat maloletej od jurisdikcie anglického súdu, pričom tak urobil po jeho návrhu a oznámení únosu. O starostlivosť o maloletú má skutočný záujem, má záujem aj na ňu prispievať, ale vzťah s malou dcérou sa nebuduje iba tým, že bude posielat' na ňu peniaze, s

dcérou chce aj reálne byť a tráviť s ňou čas. Matka sa správa paranoidne, ak sa chce s malou vidieť, rozmyšľa nad IT riešeniami, aby to bolo bezpečné pre maloletú a podobne, tak sa vyjadřila na poslednom pojednávaní, čoho výsledkom je, že „nebráni“ síce v stretávaní, ale reálne sa stretnúť s dcérou ani len cez videohovor nedá. O maloletú má skutočný záujem, dôkazom je aj konanie o úpravu práv a povinností v C., kde prebehli tri pojednávania a toho času je prerušené, kým nedôjde k návratu maloletej. Aj anglické súdy konštatujú únos a žiadajú matku o návrat maloletej do jurisdikcie anglických súdov, aby mohli ukončiť konanie o úpravu práv a povinností. Konanie sa teda vedie oveľa skôr, ako došlo k únosu a je dôkazom skutočného záujmu o dieťa. Konanie o nariadenie návratu je podporné konanie ku konaniam v C., keď chce, aby sa dieťa vrátilo naspäť, kde malo a aj stále má obvyklý pobyt, posudzovaný do podania návrhu a kde súdy rozhodnú o úprave práv a povinností k maloletej. Jeho rodičovské práva sú úplne popreté, pričom súd apeluje na jeho povinnosti platiť výživné, čomu sa nevyhýba a aj to je súčasť konaní v C., pričom sociálny systém tam funguje inak ako na Slovensku, výživné sa platí aj prostredníctvom „benefitov“ a to všetko môžu opäť zhodnotiť orgány v C..

6. K argumentácii súdu vážnym nebezpečenstvom duševnej a fyzickej ujmy, s odkazom na článok 11 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie ES č. 1347/2000 (Brusel II), uviedol, že to, že matka môže byť zadržaná nemôže ísť na ujmu jemu ani maloletej, nemôže byť konvalidované takýmto spôsobom jej protiprávne konanie. Dieťa môže byť s navrhovateľom, tvrdí, že k reálnemu zatknutiu nedôjde. Na podporu tohto tvrdenia predložil emailovú komunikáciu s políciou, kde policajný príslušník R. P. v súvislosti s možným zadržaním matky po príchode na Y. L. v emaily zo dňa 5.7. 2023 uvádza, že jediná vec, ktorá čaká matku po príchode je vypočutie na policajnej stanici, až potom sa rozhodne, či bude stíhaná, alebo nie, pričom, ak by sa vec vyriešila cestou rodinného súdu, takto je to preferovanejšie. Taktiež je tam výslovne uvedené, že matka nebude zadržaná po príchode do C., v systéme iba budú vedieť, že sa vrátila, aby ju mohli kontaktovať ohľadom výsluchu, to je všetko. Nie je teda pravdou tvrdenie súdu, že „matka by bola po návrate pravdepodobne zadržaná alebo zatknutá, teda maloletá by ostala bez matky.“ Matka nie je teda stíhaná v C., nič jej nebráni pri návrate s maloletou do C. a nebude jej dieťa ani odobraté, ani ona nepôjde do väzby, ani na výkon trestu, ani nič podobné.

7. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa považuje rozhodnutie súdu za v súlade s čo najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Matka s dieťaťom opustila územie R. F. Y. L. a R. F. za konkrétnych okolností, ktoré nemôžu byť opomenuté. V tom čase bolo maloleté dieťa v tak útlom veku, kedy ešte riadne nekomunikovalo a zmenu svojho pobytu si ani neuvedomovalo. Aktuálne, od príchodu matky s dieťaťom na územie Slovenskej republiky uplynul viac než rok. Za ten čas dieťa prirodzene podráslo a zžilo sa s rodinným prostredím, ktoré má vytvorené na Slovensku. Má tu rodinu nielen zo strany matky, ale aj zo strany otca. Má tu svojho detského lekára. V školskom roku 2023/2024 začalo navštevovať predškolské zariadenie. Ovláda slovenský jazyk ako svoj materinský jazyk. Na Slovensku matka dieťaťu poskytla pokojné, harmonické, rodinné prostredie. Zabezpečila dieťaťu ochranu a stabilitu, čo je vo vzťahu k zdravému fyzickému, psychickému a sociálnemu vývinu dieťaťa veľmi dôležité. Vytvorila mu tu domov. S poukazom na vykonané dokazovanie, kolízny opatrovník zastáva názor, že návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu, nie je v jej záujme, najmä vzhľadom na skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania v predmetnom súdnom konaní a na fakt, že otec neposkytoval dieťaťu osobnú starostlivosť od troch mesiacov veku dieťaťa, teda v čase, kedy sa dieťa ešte nachádzalo na území R. F. Y. L. a R. F., pričom na výživu dieťaťa neprispieva žiadnym spôsobom od jeho narodenia. Vzhľadom na uvedené úrad odporúča súdu zamietnuť odvolanie otca a uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správne.

8. Matka maloletej E. k odvolaniu uviedla, že v rámci relevantných skutočností, že maloletá v súčasnosti už žije na Slovensku dlhšie ako žila vo Y. L.. Netuší, že existuje Y. L., nemá na ňu nijaké spomienky; presťahovanie maloletej do Y. L. by bolo presťahovaním sa do úplne cudzej krajiny, cudzieho prostredia a cudzej kultúry, kde ľudia komunikujú jazykom, ktorému nerozumejú. Vo Y. L. bola s otcom iba na 1 hodinu každé 2 týždne v prítomnosti 3. osoby a so starou matkou z otcovej strany sa od augusta 2021 nevideli. Od januára 2022 do mája 2022 sa maloletá s otcom videla celkovo 9-krát na asistovaných stretnutiach, pričom trikrát prišiel otec neskoro; ich vzájomný kontakt tak trval necelých 9 hodín. Sociálne kontakty maloletej sa začali prvýkrát prirodzene budovať až na Slovensku, postupne, ako rásť. Od septembra 2023, teda v školskom roku 2023/2024 maloletá nastúpila do materskej školy a v rámci nej aj na krúžok ľudových tancov. Maloletá sa na škôlku veľmi rýchlo adaptovala a rada trávi čas s deťmi jej veku. Maloletá má na Slovensku aj pediatričku, detského zubára a ORL lekárku. Z rodiny zo strany matky sa maloletá denne vída so starou matkou, často sa stretáva s matkiným bratom a jeho rodinou

a navštevujú sa aj so starým otcom, ktorý žije v H.. Maloletá má na Slovensku rodinu aj zo strany otca (U. Y. st. - otcov otec a F. Y., jeho manželka), pričom matka má s rodinou otca dobré vzťahy, sú spolu v kontakte, čo je zrejmé aj z čestných vyhlásení, ktoré matka predložila v konaní na súde prvej inštancie, takže maloletá má na Slovensku možnosť byť v kontakte aj s rodinou otca. Otec sa matke celé mesiace neozval. Otec v októbri 2022 kontaktoval Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC), s matkou počas obdobia, kedy situáciu riešil CIPC nekomunikoval. Neozval sa matke maloletej so žiadosťou o kontakt s maloletou, v decembri 2022 matke zaslal mail s otázkou, ako sa má maloletá. Otec matku kontaktoval dňa 16.6.2023 pár dní pred prvým pojednávaním v návratovom konaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 26.6.2023 s požiadavkou o videohovor s maloletou a s otázkou, na aký účet má posilať výživné, následne sa už neozval, nevyužil matkou navrhnutý termín na videohovor cez aplikáciu ZOOM na deň 28.6.2023. Matke nenapísal, nepožiadala o žiadny iný termín kontaktu a neposlal ani žiadny finančný príspevok na maloletú. Od presťahovania sa matky s maloletou na Slovensko teda otec kontaktoval matku v decembri 2022 a ešte raz emailom v júni 2023, odvtedy nie. Maloletú otec naposledy videl osobne v máji 2022 na stretnutí v L. centre počas asistovaného styku. Otec je pre maloletú cudzí človek a to isté platí aj pre starú matku maloletej z otcovej strany, žijúcu vo Y. L.. Otec sa snaží vyhýbať vyživovacej povinnosti voči maloletej. K svojmu vyjadreniu zo dňa 3.7.2023 pripojil informatívny výpočet predpokladanej výšky výživného, ktoré by mal otec ma maloletú vo Y. L. platiť, bolo to 7 libier týždenne alebo 30,31 mesačne, približne toľko ako je minimálne výživné podľa slovenského práva a vo svojom odvolaní otec uviedol, že podľa L. práva je možné vyživovaciú povinnosť splniť aj poskytovaním benefitov. Z vyjadrení otca vyplýva, že otec sa stále spolieha na podporu zo sociálneho systému Y. L.. Otec neurobil v L. žiadne kroky, aby matku pred hrozbou zatknutia a trestného stíhania ochránil; otec ani len neoznámil polícii, že na trestnom stíhaní matky netrvá. Nemá záujem matke takéto záruky poskytnúť, pretože argumentuje tým, že prípadné trestné stíhanie matky nemôže byť na ujmu jeho rodičovských práv. Matka je do dnešného dňa v kontakte s L. inštitúciou K. O. UK, ktorá sa zaoberá medzinárodnými únosmi maloletých detí. H. s organizáciou komunikuje 1x do mesiaca, pričom matke neodporúčajú za žiadnych okolností sa vrátiť do Y. L. ale podporujú ju v tom, aby s maloletou ostala na Slovensku. Otec nie je vôbec pripravený postarať sa o maloletú. Predpokladá, že sa s maloletou bude len občas stretávať a je zrejmé, že otec počíta s tým, že starostlivosť o maloletú bude buď zabezpečovať matka, ktorá sa však do Y. L. vrátiť nemôže alebo iná osoba. Podľa matky otec nevykonával starostlivosť o maloletú ani bezprostredne pred jej premiestnením na územie Slovenska. Otec počas stretnutí s maloletou voči tejto nevykonával žiadne úkony osobnej starostlivosti, iba sa s ňou snažil komunikovať a hrať sa s ňou. Navyše v miestnosti bola vždy prítomná iná osoba a pri niektorých stretnutiach boli prítomné 2 osoby - sociálny pracovník a stará matka maloletej z matkinej strany. Finančne sa na výchove maloletej nepodieľal nijako, pričom táto povinnosť je tiež súčasťou opatrovníckeho práva rodiča.

9. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa, v zmysle § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v ustanoveniach § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je v celom rozsahu vecne správne, rovnako ako postup súdu prvej inštancie, vrátane záverov a odôvodnenia, na ktoré odvolací súd v plnej miere odkazuje.

10. Podľa § 1 CMP podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone.

11. Podľa § 123 ods. 1 CMP, v konaní o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní podľa osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, súd rozhoduje, či premiestnenie alebo zadržanie maloletého bolo neoprávnené a či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu maloletého.

12. Podľa § 128 CMP účastníkmi konania o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní sú navrhovateľ, ten, kto podľa navrhovateľa porušuje právo a maloletý; za maloletého koná súdom ustanovený procesný opatrovník.

13. V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že otec sa návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 25. 4. 2023 domáhal nariadenia návratu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, keď v podanom návrhu ustálil a zdôvodnil, že krajinou obvyklého pobytu maloletého dieťaťa je R. F. Y. L. a R. F., pričom matka dieťa z krajiny jeho obvyklého pobytu dňa 21.5.2022 neoprávnenne bez súhlasu otca premiestnila na územie Slovenskej republiky, kde sa odvtedy zdržiavajú, čo matka nijako nepopiera.

14. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že krajinou obvyklého pobytu maloletého dieťaťa je Y. L. a tiež, že navrhovateľ podal návrh na vrátenie maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu včas v ročnej lehote. Vzhľadom na časové skutkové okolnosti zistené v prejednávanej veci, súd prvej inštancie správne na vec aplikoval ustanovenia Medzinárodného dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 („Haagsky dohovor“), zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Ministerstva zahraničných vecí č. 119/2001 Z. z., podľa ktorého vo veci postupoval. Súd prvej inštancie, konajúci vo veci, napriek argumentácii otca - navrhovateľa, konštatoval tiež výnimku pre nenavrátanie maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu v zmysle Dohovoru Čl. 13 a/, keď uzavrel, že konanie otca nepreukazujúce reálne záujem o dieťa, možno vyhodnotiť ako zmierenie sa s premiestnením dieťaťa a v zmysle Čl. 13 b/ konštatujúc vážne nebezpečenstvo duševnej a fyzickej ujmy pre dieťa, ktorému by bolo pri návrate vystavené pre trestné stíhanie matky aj otca.

15. S poukazom na uvedené skutočnosti na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd z hľadiska právneho rámca dopĺňa, že R. F. Y. L. a R. F. k 31. januáru 2020 prestalo byť členom Európskej únie, a to na základe Dohody o vystúpení, ktorá nadobudla platnosť 1. februára 2020. Dohoda stanovila tzv. prechodné obdobie trvajúce od 1. februára 2020 do 31. decembra 2020 (článok 126 Dohody), počas ktorého sa naďalej uplatňovali právne predpisy Európskej únie a zachovávali sa všetky práva a povinnosti z nich vyplývajúce. Aktuálne justičná spolupráca v občianskych veciach nie je predmetom žiadnych prijatých dohôd a po skončení prechodného obdobia sa R. F. ku dňu 1.1. 2021 stáva, z hľadiska členských štátov Európskej únie, tretím štátom, bez osobitného preferenčného režimu. Vzájomné vzťahy v konaniach začatých po skončení prechodného obdobia, a teda aj v prípade predmetného konania o návrhu podanom dňa 25.4.2023, zostávajú upravené iba existujúcimi medzinárodnými zmluvami a vnútroštátnym právom (s výnimkou prebiehajúcich konaní, ktoré sú vymedzené v článku 66 a 69 Dohody o vystúpení. Tieto konania majú byť dokončené podľa európskych predpisov v súlade s ustanoveniami Dohody o vystúpení. Konania, ktoré sa začali pred ukončením prechodného obdobia a neboli skončené do jeho ukončenia, sa aj po 31. 12. 2020 naďalej spravovali, resp. budú spravovať príslušnými nástrojmi Európskej únie, a to v rozsahu čl. 66 a nasl. Dohody o vystúpení).

16. Odvolací súd, oboznámiac sa s celým obsahom spisového materiálu, posúdil a vyhodnotil aplikáciu Čl.13 Dohovoru s obdobným záverom ako súd prvej inštancie, keďže vo veci sú dané predpoklady pre aplikáciu výnimky podľa čl. 13 písm. a/,b) Dohovoru.

17. Na základe uvedených výnimiek sa v dohovore uznáva, že nariadenie toho, aby neoprávnené premiestnené alebo zadržované dieťa nebolo vrátené, môže byť v niektorých prípadoch opodstatnené. Všeobecnú zásadu, že rýchly návrat je v najlepšom záujme dieťaťa, možno preto v jednotlivých prípadoch, v ktorých sa stanovila výnimka, vyvrátiť. Možno tak uzavrieť, že súd konajúci v návratovom konaní môže uplatniť svoju diskrečnú právomoc a nenariadiť návrat dieťaťa. Výnimky vychádzajú zo zohľadňovania najlepších záujmov dieťaťa a zameriavajú sa len na návrat dieťaťa.

18. Článok 13 ods. 1 písm. b/ Dohovoru stanovuje výnimku z dôvodu vážneho nebezpečenstva, ktorá sa zakladá na hlavnom záujme človeka vyhnúť sa fyzickému alebo psychickému nebezpečenstvu, alebo neocitnúť sa v neznesiteľnej situácii. Článok obsahuje tri rôzne druhy nebezpečenstva a to vážne nebezpečenstvo, že návrat by vystavil dieťa fyzickej ujme; vážne nebezpečenstvo, že návrat by vystavil dieťa psychickej ujme, alebo vážne nebezpečenstvo, že návrat dieťaťa by spôsobil, že by sa ocitlo v neznesiteľnej situácii. Nevyžaduje sa, aby priamou alebo hlavnou obeťou fyzickej ujmy bolo dieťa, ak sú k dispozícii dostatočné dôkazy, že kvôli nebezpečenstvu ujmy spôsobenej rodičovi, ktorý dieťa uniesol, existuje aj vážne nebezpečenstvo pre dieťa. Pojem „vážne“ kvalifikuje nebezpečenstvo a nie ujmu spôsobenú dieťaťu. Poukazuje na to, že nebezpečenstvo musí byť skutočné a aby mohlo byť označené za „vážne“, musí dosiahnuť určitú úroveň závažnosti. Pokiaľ ide o úroveň ujmy, tá musí predstavovať neznesiteľnú situáciu, t. j. situáciu pri ktorej nemožno očakávať, že ju konkrétne dieťa bude tolerovať. Relatívna úroveň nebezpečenstva, ktorá je potrebná na splnenie podmienok vážneho nebezpečenstva sa môže líšiť, závisí však od povahy a závažnosti novej ujmy spôsobenej dieťaťu v budúcnosti, t.j. po návrate dieťaťa. Z hľadiska analýzy informácií a dôkazov, berúc do úvahy v nadväznosti tie, ktoré existovali pred neoprávneným premiestnením alebo zadržávaním alebo v čase neoprávneného premiestnenia, alebo zadržávania, ale najmä tie, ktoré by vznikli, ak by dieťa bolo bezodkladne vrátené, v danom prípade nepreukázanie existencie stabilného bezpečného prostredia

pre dieťa v prostredí otca vyvoláva riziko vystavenia maloletého dieťaťa vážnemu nebezpečenstvu a to v kontexte postupu príslušných štátnych orgánov Y. L., i za predpokladu dostupnosti primeraných a účinných ochranných opatrení v štáte obvyklého pobytu maloletého dieťaťa. Nebezpečenstvo možno hodnotiť ako vážne i v prípade odlúčenia dieťaťa od rodiča, ktorý ho uniesol v prípade, keď tento rodič tvrdí, ako je tomu v danom prípade, že nemôže dieťa vrátiť do štátu obvyklého pobytu dieťaťa z bezpečnostných, tiež ekonomických dôvodov, alebo kvôli svojmu prisťahovaleckému postaveniu a existujúcim obvineniam z trestného činu v štáte obvyklého pobytu dieťaťa. Túto hrozbu nevyvrátil ani otec - navrhovateľ a to ani v odvolacom konaní dôkazmi, ktoré by osvedčovali zabezpečenie potrebného pre výchovu a výživu maloletého dieťaťa v tak útlom veku a to i v prípade, ak by došlo k procesným úkonom príslušných štátnych orgánov, obmedzujúcim slobodu matky maloletého dieťaťa. Súd nemá za preukázanú existenciu dostupných primeraných ochranných opatrení v situácii, v ktorej by matku i maloleté dieťa vystavil, ak by návrhu otca v návratovom konaní vyhovel. Predložené dôkazy, osvedčujúce vážne nebezpečenstvo v danom prípade považuje odvolací súd za dostatočne presvedčivé. Naopak, za jednoznačne preukázané považuje zabezpečenie uspokojenia základných potrieb maloletého dieťaťa v štáte aktuálneho pobytu, kde sa dieťa adaptovalo v rodinnom prostredí tak zo strany matky ako aj otca, ktorí sú obaja štátnymi príslušníkmi Slovenskej republiky. I odlúčenie od známeho prostredia, okruhu známych a rodiny možno subsumovať pod vážne nebezpečenstvo, spôsobilé privodiť duševnú ujmu.

19. Tieto všetky súdom prvého stupňa uvedené osobité okolnosti a špecifiká na strane rodičov, maloletého dieťaťa, osobitej životnej a rodinnej situácie, v ktorej sa účastníci konania nachádzajú, bral do úvahy odvolací súd, keď vyhodnotil odvolanie otca ako nedôvodné. Nie menej podstatné je, že obaja rodičia maloletého dieťaťa, ako aj maloleté dieťa, o ktorého návratové konanie sa jedná, sú občanmi Slovenskej republiky s evidovaným trvalým pobytom na tomto území a i keď krajinou obvyklého pobytu maloletého dieťaťa, posudzujúc okolnosti a pomery bezprostredne pred neoprávneným premiestnením, je Y. L., aktuálne v rámci komplexného posúdenia k Y. L. konkrétne maloleté dieťa a matku nič neviaže. Nejde tak o posúdenie otázky navrátenia maloletého dieťaťa druhému rodičovi do krajiny, ktorej by bol občanom. Otca neviaže zamestnanie a pracovné výhody a jediným rodinným príslušníkom otca vo Y. L. je jeho matka, o ktorú ako tvrdí, sa stará. Rodinné väzby zo strany otca má možnosť maloleté dieťa udržiavať na území Slovenskej republiky.

20. Odvolací súd rovnako konštatoval bezprostredne hroziacu ujmu nebezpečenstva traumatizácie maloletého dieťaťa, spôsobenej odlúčením od matky, ktorá mu od narodenia zabezpečovala osobnú starostlivosť a to v prípade ak by sa nerozhodla cestovať s dieťaťom za účelom jeho návratu a aj v prípade, ak by cestovala a následne bola nútená podrobiť sa procesným úkonom či už trestného alebo administratívneho konania vo Y. L.. Odlúčenie maloletého dieťaťa jednak od matky a zároveň od aktuálne dostupných členov rodiny, na prítomnosť ktorých je maloleté dieťa zvyknuté, by pôsobilo traumatizujúco a vážne by narušilo pocity rodinného zázemia, rodinných väzieb a istoty, ktoré maloleté dieťa má dosiaľ vytvorené. Existuje tak vážne nebezpečenstvo, že takýto návrat maloletého dieťaťa spôsobí tomuto výraznú duševnú ujmu. Otec maloletého dieťaťa nedeklaroval, že by sa maloleté dieťa vrátilo, či už samotné, alebo v prípade doprovodu matky, do známeho prostredia, do jeho detskej izby a k jeho hračkám. Z okolností preukazovaných rodičmi maloletého dieťaťa, zo spôsobu ich vzájomnej komunikácie, ako i z množstva zásahov polície a privolaní policajných hliadok jedným alebo druhým rodičom na riešenie mimoriadne neštandardných situácií, nemožno tiež dôvodne očakávať, že rodičia maloletého dieťaťa budú zdieľať spoločnú domácnosť.

21. Zhrnúc uvedené, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle právnych predpisov, ktorými bol v tejto veci viazaný a nedopustil sa žiadnych väd, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie. Na základe uvedeného vyhodnotil odvolací súd podané odvolanie ako nedôvodné a napadnuté uznesenie tak postupom podľa § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

22. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP s použitím § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).